

Vlaams Ministerie
van Onderwijs en Vorming

Onderwijsinspectie
Hendrik Consciencegebouw
Koning Albert II-laan 15
1210 BRUSSEL

doorlichtingssecretariaat@ond.vlaanderen.be
www.onderwijsinspectie.be

Verslag over de doorlichting van Vrije Lagere School - Sint-Jan Berchmanscollege te Antwerpen

Hoofdstructuur bao

	Instellingsnummer	6056
	Instelling	Vrije Lagere School - Sint-Jan Berchmanscollege
directeur		Hilde COECK
adres		Jodenstraat 15 - 2000 ANTWERPEN 1
telefoon		03-233.79.95
fax		03-231.69.95
e-mail		LagOnd@sintjanberchmanscollege.be
website/URL		http://sintjanberchmanscollege.be
	Bestuur van de instelling	56135 - VZW KOR Antwerpen-Centrum te ANTWERPEN 3
adres		Noorderlaan 108 - 2030 ANTWERPEN 3
	Scholengemeenschap	121848 - Pagadder te BERCHEM
adres		Jan Moorkensstraat 95 - 2600 BERCHEM
	CLB	114942 - Vrij CLB De Wissel Antwerpen te DEURNE
adres		Hallershofstraat 7 - 2100 DEURNE
	Dagen van het doorlichtingsbezoek	25/10/2010, 26/10/2010, 27/10/2010
	Einddatum van het doorlichtingsbezoek	27/10/2010
	Datum bespreking verslag met de instelling	23/11/2010
	Samenstelling inspectieteam	
	Inspecteur-verslaggever	Frans De Bie
	Teamleden	Jacqueline Oorts
	Deskundige(n) behorend tot de administratie	nihil
	Externe deskundige(n)	nihil

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	3
1. SAMENVATTING	5
2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING	6
2.1 Leergebieden in de focus	6
2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus	7
3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL	7
4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?	7
4.1 Lager onderwijs: Nederlands	7
4.2 Lager onderwijs: wereldoriëntatie	9
4.3 Lager onderwijs: leren leren	10
5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?	11
5.1 Personeelsbeheer	11
5.2 Professionalisering	11
5.3 Materieel beleid	12
5.4 Welzijn	12
5.5 Curriculum	12
5.6 Begeleiding	12
5.7 Evaluatie	12
6. ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL	13
7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL	15
7.1 Wat doet de school goed?	15
7.2 Wat kan de school verbeteren?	15
7.3 Wat moet de school verbeteren?	16
8. ADVIES	17
9. REGELING VOOR HET VERVOLG	17

INLEIDING

Dit verslag is het resultaat van de doorlichting van uw instelling¹ door de onderwijsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap. Zij deed dit in het kader van haar opdracht zoals bepaald in het decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009.

Tijdens een doorlichting gaat de onderwijsinspectie na of de instelling de erkenningsvoorwaarden respecteert, of de instelling op systematische wijze haar eigen kwaliteit bewaakt en of de instelling zelfstandig de tekorten kan remediëren.

De onderwijsinspectie maakt gebruik van de mogelijkheid om het toezicht op de erkenningsvoorwaarden betreffende hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid afzonderlijk uit te voeren. Dit impliceert dat het advies in dit verslag betrekking heeft op alle erkenningsvoorwaarden behalve de voorwaarden die het welzijnsbeleid betreffen (hygiëne, veiligheid en bewoonbaarheid).

Het referentiekader dat de onderwijsinspectie gebruikt bij een doorlichting is opgebouwd rond de componenten context, input, proces en output:

- context: de omgevingskenmerken en de kenmerken van administratieve, materiële, bestuurlijke en juridische aard die de instelling karakteriseren
- input: kenmerken van het personeel en van de leerlingen of cursisten van de instelling
- proces: initiatieven die een instelling neemt om output te realiseren, rekening houdend met haar context en input
- output: de resultaten die de instelling met haar leerlingen of cursisten bereikt.

De doorlichting bestaat uit drie fases: het vooronderzoek, de doorlichtingsbezoeken en de verslaggeving.

Tijdens het vooronderzoek selecteert de onderwijsinspectie leergebieden en procesindicatoren of procesvariabelen die het inspectieteam onderzoekt tijdens de doorlichtingsbezoeken.

Tijdens de doorlichtingsbezoeken verzamelt het inspectieteam bijkomende informatie via observaties, gesprekken en analyse van documenten.

Het resultaat van de doorlichting is het doorlichtingsverslag.

Het doorlichtingsverslag eindigt met een advies dat betrekking heeft op de volledige instelling of op één of meerdere structuuronderdelen van de instelling. De onderwijsinspectie kan drie adviezen uitbrengen:

- een gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de verdere erkenning van de instelling of van structuuronderdelen
- een beperkt gunstig advies: het inspectieteam adviseert gunstig over de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen als de instelling binnen een bepaalde periode voldoet aan de voorwaarden vermeld in het advies
- een ongunstig advies: het inspectieteam adviseert om de procedure tot intrekking van de erkenning van de instelling of van structuuronderdelen op te starten.

Enkel bij een ongunstig advies adviseert de onderwijsinspectie of de instelling zelfstandig de vastgestelde tekorten kan remediëren.

---

¹ Instelling: onderwijsinstelling of CLB (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 11°). Onderwijsinstelling: een pedagogisch geheel waar onderwijs georganiseerd wordt en waaraan een uniek instellingsnummer toegekend is (Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs, artikel 2, 13°).

Binnen een termijn van dertig kalenderdagen na ontvangst van het definitieve verslag informeert de directeur van de instelling leerlingen, ouders en cursisten over de mogelijkheid tot inzage. De directeur van het centrum voor leerlingenbegeleiding informeert de centrumraad.

Binnen de dertig kalenderdagen na ontvangst moet de directeur van de instelling het verslag volledig bespreken tijdens een personeelsvergadering. Het bestuur van de instelling of zijn gemandateerde viseert het verslag en stuurt het binnen dertig kalenderdagen na ontvangst terug naar de onderwijsinspectie en maakt eventueel melding van zijn opmerkingen.

De instelling mag het verslag niet gebruiken voor publicitaire doeleinden.

Meer informatie?

www.onderwijsinspectie.be en www.doorlichtingsverslagen.be

1. SAMENVATTING

Het Sint-Jan Berchmanscollege is een lagere school gelegen in het toeristische, culturele en commerciële hart van de stad Antwerpen. Het deelt zijn gebouwen met een secundaire school. De school beschikt over ruime lokalen. De historische gebouwen zijn beschermd, wat beperkende gevolgen heeft voor mogelijke aanpassingswerken rond veiligheid. Het doelpubliek bestaat hoofdzakelijk uit kinderen van allochtone oorsprong, met een grote groep Poolse kinderen. De school onderhoudt occasionele contacten met een Poolse school die buiten de schooluren les geeft in dezelfde lokalen. De scholengemeenschap waartoe de school behoort, gaf recent een eerste aanzet om expertise tussen de scholen uit te wisselen.

Hoewel de meeste leerlingen een andere thuistaal spreken dan het Nederlands, communiceren ze mondeling vlot met elkaar en de leraren. De leraren hebben vanuit het gelijke onderwijskansenbeleid aandacht voor de ontwikkeling van de taalvaardigheid. De meeste acties zijn ondertussen verankerd in de klas- en de schoolwerking. De meeste leraren slagen erin om voor Nederlands een krachtige leeromgeving te scheppen. Ze verhogen de taalvaardigheid met afwisselende werkvormen, waarbij dialoog en samenwerking belangrijk zijn. Ze bewaken het evenwicht tussen de verschillende domeinen van het leergebied en zoeken leermiddelen die aansluiten bij de leefwereld en de mogelijkheden van hun leerlingen. Hierbij houden ze rekening met de niveauverschillen tussen de leerlingen en met de specifieke onderwijsbehoeften van elke leerling apart. Ze ondersteunen het leren met aangepaste wandplaten. De zorgleraren helpen de klasleerkrachten zowel in als buiten de klas. Hierbij krijgen vooral de technische vaardigheden voorrang. De school neemt enkele maatregelen om de communicatie met de leerlingen en de ouders te vergemakkelijken. Bij de inrichting van het onthaalonderwijs aan anderstalige nieuwkomers, respecteert de school de richtlijnen volgens de regelgeving niet. De school heeft nog groeikansen om op basis van leerresultaten op schoolniveau na te denken over mogelijke bijstellingen.

Na een vorige doorlichting zette de school een begeleidingstraject rond wereldoriëntatie op, waarbij zinvolle initiatieven werden opgestart. Deze werden echter door omstandigheden niet afgerond. Hierna sloeg het team wegen in die niet aansloten bij de oorspronkelijk gekozen koers en ontstonden verschillen in de aanpak. Momenteel kiezen leraren van meerdere leerjaren voor onderwijs dat opgesplitst is in de verschillende domeinen van het leergebied. Dit sluit niet aan bij de uitgangspunten van het leerplan. De school bewaakt niet of de leerplandoelen bereikt of nagestreefd worden. De verticale samenhang doorheen de school is eerder zwak. Het onderwijsleerpakket bepaalt de keuze en de invulling van de thema's. In de lagere klassen krijgt onderwijs waarbij de domeinen en leergebieden samenhangen, een kans. De gebruikte leermiddelen voor de ontwikkeling van het tijds- en ruimtebesef zijn stapsgewijs opgebouwd van klas 1 tot klas 6 en worden correct gebruikt. De leerlingen hebben de mogelijkheid om de omgeving te verkennen tijdens leeruitstappen en boerderij- en muzeklassen. De aandacht voor technologie is beperkt en de verkeersopvoeding richt zich in mindere mate op de verkeersvaardigheden. De leerlingen beschikken over naslagwerken en voeren in de mate van het mogelijke opzoekwerk uit op het internet.

Om de leerlingen te leren leren, beschikt de school niet over de wettelijk verplichte eigen planning. De leraren werken eerder intuïtief aan leren leren en baseren zich o.a. op wat de onderwijsleerpakketten aanreiken. De leraren gebruiken verschillende actieve werkvormen die de samenwerking van de leerlingen vergemakkelijken. Met hoekenwerk, contractwerk en klasdoorbrekend werken komen de leraren tegemoet aan de verschillen tussen de leerlingen en geven zij de gelegenheid om zelfstandig samen te werken. De teamleden vormden zich rond coöperatief leren en geven aanzetten om deze werkwijze in de klas toe te passen.

Nieuwe teamleden worden opgevangen met een uitgebreid informatiepakket. De leraren versterken hun deskundigheid met zelfgekozen of opgelegde nascholingen die in overleg worden gekozen. Wat teamleden geleerd hebben, brengen ze op de personeelsvergadering ter sprake. Recent startte de scholengemeenschap initiatieven op waarbij scholen van mekaar kunnen leren. Het team bestudeert de nieuwe eindtermen. Leren van elkaar gebeurt vooral tussen de leraren van eenzelfde leerjaar en de zorgleraren en in mindere mate tussen de leraren van de verschillende leerjaren. De leraren hebben een tijd geleden de kans gekregen om in elkaars klas te komen kijken, maar dit initiatief is even stilgelegd. Het is een uitdaging voor de school om de deskundigheid die teamleden opgebouwd hebben te verankeren en om nieuwe teamleden in te wijden in de specifieke aanpak die deze school voor haar doelpubliek heeft voorzien.

Evalueren gebeurt niet vanuit de leerplanvisie op evaluatie. Het team vertrouwt hoofdzakelijk op de toetsen die door de onderwijsleerpakketten worden aangereikt, aangevuld met zelfgemaakte toetsen. De school heeft aanzetten gegeven om naast de kennis ook de vaardigheden te testen, en om de leerlingen zichzelf te laten evalueren. Het zorgteam maakt gebruik van een uitgebreide set testen om de leerlingen op te volgen voor Nederlands, wiskunde en welbevinden. De school heeft nog geen genormeerde evaluatie gebruikt waarmee ze haar leerresultaten zou kunnen vergelijken met referentiegroepen.

De school maakt gebruik van een efficiënt rapport dat uit enkele deelrapporten bestaat en regelmatig wordt uitgereikt. De sterkte van de rapportering ligt in de koppeling van de papieren rapportering aan de initiatieven die de schoolleiding en de (zorg)leraren nemen om de ouders ook mondeling toelichting te geven bij de vorderingen van de leerlingen. Er zijn nog groeikansen om de rapportering op het talige gebied toegankelijker te maken voor anderstalige ouders.

Op beleidsmatig vlak is het gedeeld leiderschap een versterking. Zowel de schoolleiding als het schoolteam hebben een hart voor de leerlingen en zijn bezorgd over de onderwijskwaliteit. Een belangrijk aandachtspunt is de gezamenlijke visieontwikkeling, waarbij communicatie met en transparantie naar het team sleutelwoorden zijn. Het inspectieteam vertrouwt erop dat het team over voldoende deskundigheid, flexibiliteit en toewijding beschikt om de aanbevelingen van dit rapport ter harte te nemen.

2. FOCUS VAN DE DOORLICHTING

Op basis van het vooronderzoek en in het kader van een gedifferentieerde doorlichting heeft de inspectie leergebieden en procesindicatoren/procesvariabelen geselecteerd voor onderzoek tijdens de doorlichtingsbezoeken.

2.1 Leergebieden in de focus

Lager onderwijs

Nederlands

wereldoriëntatie

leren leren

2.2 Procesindicatoren of -variabelen in de focus

Personeel

Professionalisering

Deskundigheidsbevordering

Onderwijs

Evaluatie

Evaluatiepraktijk

Rapporteringspraktijk

---

3. KENMERKEN VAN DE SCHOOL

- recente of frequente coördinatorenwissel(s).
- groot aantal leerlingen met leerachterstand.
- veel anderstalige nieuwkomers.
- groeiende taalheterogeniteit.
- zeer veel nationaliteiten.
- gedeeld gebruik schoolinfrastructuur.

4. VOLDOET DE SCHOOL AAN DE ERKENNINGSVOORWAARDEN?

Het onderzoek naar het voldoen aan de erkenningsvoorwaarden levert voor de geselecteerde leergebieden volgende vaststellingen op:

4.1 Lager onderwijs: Nederlands

Voldoet

Vaststelling

- Het doelpubliek van het Sint-Jan Berchmanscollege bestaat overwegend uit leerlingen met een andere thuistaal, voornamelijk het Pools. Daarnaast telt de school ook een aanzienlijk aantal leerlingen met een Afrikaanse of een Aziatische achtergrond. Het taalvaardigheidsonderwijs is gedurende twee GOK-cycli weerhouden als pijler. De bijhorende acties zijn voldoende verankerd in de schoolcultuur.
- De school neemt niet deel aan genormeerde proeven en kan haar leerprestaties dan ook niet vergelijken met referentiegroepen. Ze heeft nog niet de gewoonte om de effecten van het onderwijs op schoolniveau te analyseren en om deze gegevens te gebruiken voor eventuele bijsturingen of voor het verankeren van wat reeds verworven is. Dat gebeurt wel op klas- en leerlingniveau. De leraren geven aan dat wegens de beperkte taalschat begrijpend lezen en schrijven moeilijk blijven, en dat de leerlingen bij wiskunde vooral moeite hebben met het talige aspect. De meeste leerlingen van klas 6 behalen het getuigschrift basisonderwijs. Voor het technisch lezen bereiken vrijwel alle leerlingen op het einde van klas 6 AVI-niveau 9. De gegevens over de resultaten in het secundair onderwijs duiden erop dat de leerlingen een voldoende grote slaagkans hebben als de ouders het schooladvies ter harte nemen.
- De meeste leerlingen kunnen zich vlot in het Nederlands uitdrukken, wat verklaard kan worden door de volgehouden aandacht voor functionele taalvaardigheid. Hiertoe gebruiken de leraren gevarieerde interactieve werkvormen zoals hoeken- en

partnerwerk waarbij de leerlingen intensief met elkaar en de leraar in dialoog treden en de mondelinge taalvaardigheid spontaan wordt versterkt.

- Voor Nederlands zijn de gebruikte onderwijsleerpakketten richtinggevend voor het aanbod. Het onderwijsleerpakket voor klas 2 tot en met klas 6 zit momenteel in een testfase. Vorig jaar werd een ander pakket uitgetoetst. Hoofdbekommernis van het team is het vinden van een onderwijsleerpakket dat voldoende differentiatiemogelijkheden biedt voor de voornamelijk anderstalige schoolbevolking en voldoende aandacht geeft aan functioneel taalgebruik. De leraren vertrouwen erop dat ze met een consequent gebruik van het pakket de leerplandoelen bereiken en zorgen voor voldoende horizontale en verticale samenhang. Ze hebben echter nog tamelijk weinig zicht op het effectief bereiken van de eindtermen. De leraren zijn gestart met de studie van o.a. de nieuwe eindtermen Nederlands.
- Het onderwijsleerpakket wordt flexibel, integraal en efficiënt aangewend, waardoor de leerlingen een rijk taalaanbod krijgen en er evenwichtige aandacht is voor de verschillende domeinen. Dit zorgt eveneens voor continuïteit tussen de opeenvolgende klassen. De aangereikte visuele ondersteuning in de vorm van algoritmes en leerstrategieën wordt in alle klassen consequent gebruikt, zowel individueel als klassikaal. Ook voor wiskunde voorziet de school in visuele ondersteuning rond wiskundige woordenschat. De aandacht voor taalvaardigheid uit zich in de verschillende acties die de school onderneemt. Via poppenspel leren de leerlingen gericht te luisteren en bouwen zij spelenderwijs een rijke taalschat op. De klasbibliotheken bevatten zowel ontspannende als educatieve boeken en naslagwerken en worden regelmatig aangevuld met nieuwe uitgaven. Leerlingen leren om snel en efficiënt een gepast boek te kiezen en kunnen het nadien schriftelijk evalueren op een boekenfiche. De leraren maken gretig gebruik van de bibliobus van de stad Antwerpen die viermaal per jaar in de buurt staat. Ze ontlenen zelf materiaal en gaan met de leerlingen boeken ontlenen. Spijtig genoeg besliste het stadsbestuur onlangs om de beschikbaarheid van de bibliobus drastisch te verminderen, wat de mogelijkheden van de school beknot. Oudere leerlingen doen aan tutorlezen met de jongere. Bij tandemlezen schakelt de school de hulp van ouders in. Voorlezen neemt terecht een belangrijke plaats in. Zwakkere leerlingen krijgen preventieve ondersteuning met pre-teaching. Voor meerbegaafde leerlingen voorziet de school in extra uitdagend materiaal dat de leerlingen zelfstandig verwerken.
- De zorgleraren zijn verbonden aan één bepaalde graad. Ze werken zowel klasintern als –extern, met homogene en heterogene groepen en individuele leerlingen, voornamelijk vraaggestuurd. Ze bewaken de continuïteit van de hulpverlening in overleg met de klasleerkrachten. Ze spannen zich in om van elke leerling een goede beginsituatiebepaling te maken en volgen de ontwikkeling van de taalvaardigheid op met een aantal testen, waardoor zij en de klasleerkrachten een goed zicht hebben op de vorderingen van de leerlingen en de klasgroepen. Hier zijn nog groeikansen om de resultaten ook op schoolniveau aan te grijpen voor verdere kwaliteitsbewaking. De tweedelijnszorg richt zich voornamelijk op het remediëren van technische vaardigheden zoals technisch schrijven en lezen, waar het doelpubliek allicht nog meer baat zou hebben bij een preventieve en remediërende aandacht voor functioneel taalgebruik. Enkele leerlingen krijgen gonondersteuning (geïntegreerd onderwijs) voor taalgerelateerde problemen. Voor sommige leerlingen voorziet de school in een individueel handelingsplan en stimulerende, compenserende, remediërende of dispenserende maatregelen.
- Hoewel de school geen expliciet talenbeleid voert, is het team er zich van bewust dat dit zich opdringt. De school heeft impliciet acties ondernomen die het goede begrip van anderstalige en taalzwakke leerlingen en ouders bevorderen. De vereenvoudigde en geïllustreerde brieven van de klasleerkrachten, de heldere structuur van de leerlingenagenda's, de inschakeling van tolken en logopedisten, de proactieve oudercontacten en de hertaling van toetsvragen zijn daar voorbeelden van. De gebruikte onderwijsleerpakketten voor Nederlands en wereldoriëntatie voorzien in hulpmiddelen om de schooltaal toegankelijker te maken. De school legt contacten met

externe partners zoals de Poolse school, het Afrikaans Platform en de Academie voor huiswerkbegeleiding van islamitische leerlingen. Het Centrum voor Leerlingenbegeleiding ondersteunt de schoolwerking van nabij. De leraren sporen de leerlingen aan om buiten de school deel te nemen aan culturele en sportactiviteiten waarbij Nederlands de voertaal is.

- De evaluatie van en de rapportering over Nederlands hebben evenwichtige aandacht voor de verschillende domeinen.
- De school organiseert onderwijs aan anderstalige nieuwkomers, maar volgt hierbij de wettelijke voorschriften niet. Voor een aantal anderstalige nieuwkomers bestaat geen individueel werkplan, ontbreekt een begeleidingsplan en wordt onvoldoende doelgericht gewerkt. De voltooide interventies worden niet geregistreerd en de vorderingen van de leerlingen worden nauwelijks opgevolgd. Er is nauwelijks overleg over de anderstalige nieuwkomers, noch zijn er afspraken over hun opvang in de reguliere klas. Er is geen doelgerichte evaluatie van het mondeling en het schriftelijk taalgebruik.

Regelgeving

De school volgt de wettelijke voorschriften rond het onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers niet op, zoals beschreven in de Omzendbrief van 30 juni 2006, referentie BaO/2006/03 'Onthaalonderwijs voor anderstalige nieuwkomers'.

4.2 Lager onderwijs: wereldoriëntatie

Voldoet niet

Vaststelling

- Voor wereldoriëntatie neemt de school nog niet deel aan genormeerde proeven, zodat ze haar leeropbrengsten niet kan vergelijken met referentiegroepen. De evaluatie over wereldoriëntatie is hoofdzakelijk op kennis gefocust en wordt als één van de criteria gebruikt bij de toekenning van de getuigschriften basisonderwijs. De school maakte geen analyse op schoolniveau omtrent de leeropbrengsten voor dit leergebied.
- Naar aanleiding van een vorige doorlichting zette de pedagogische begeleidingsdienst samen met de school een begeleidingstraject voor wereldoriëntatie uit. Dat gaf een goede aanzet voor wereldoriënterend en geïntegreerd onderwijs maar viel onderweg door contextuele problemen stil. Tijdens deze periode van stagnatie sloeg een deel van het team, onbewust en goedbedoeld, zijwegen in die afwijken van de uitgangspunten van het leerplan. Hierdoor ontbreekt de continuïteit. De leerplandoelen worden niet bewaakt, een enkele uitzondering daargelaten. In het verleden stelde het team een hanteerbare bewakingsmatrix op, die echter niet is voltooid of toegepast. De leraren hebben geen zicht op het bereiken van de eindtermen.
- Verschillende visies op wereldoriëntatie uiteten zich in een diverse en soms tegenstrijdige didactische benadering en het hanteren van verschillende onderwijsleerpakketten. De leraren van de lagere klassen bleven dicht bij geïntegreerd wereldoriënterend onderwijs. In de hogere klassen wordt wereldoriëntatie in hoofdzaak per domein behandeld, waardoor de multiperspectiviteit ontbreekt. Hoewel het leerplan wijst op het belang van de integratie van domeinen en leergebieden, dreigen sommige teamleden terug te keren naar cursorisch zaakvakkenonderwijs. De meeste thema's worden aangestuurd door de leraren, waardoor de zelfsturing door de leerlingen eerder beperkt is. Soms werkt de school een graad- of schoolproject uit.
- Dankzij de opvolging door de schoolleiding hanteert het hele team goede en dynamisch gebruikte tijd- en ruimtekaders en adequate visuele ondersteuning. De

leraren spannen zich in om het rijke lokale milieu te verkennen en maken gebruik van de media om in te spelen op de actualiteit. Ze organiseren regelmatig excursies en extramurosactiviteiten en geven kansen om te exploreren en te experimenteren. Het plan om een omgevingsboek op te stellen is nog niet uitgewerkt. Zo nu en dan schakelen de leraren expertouders in.

- Het domein techniek wordt stiefmoederlijk behandeld. De aandacht voor de eindtermen verkeer en mobiliteit binnen het domein ruimte is eerder theoretisch. Verkeersopvoeding wordt door een ambulante leerkracht als een cursorisch vak gegeven.
- Bij het opzoekwerk maken de leerlingen gebruik van het internet en van de naslagwerken en de informatieve boeken van de klasbibliotheek en de bibliobus.
- Het inspectieteam gelooft dat de school in staat is om, eventueel met externe ondersteuning, de draad weer op te nemen en om met hernieuwde energie het werk dat het team eerder leverde af te ronden. Het samen nadenken over een gelijkgerichte visie op wereldoriëntatie volgens de uitgangspunten van het leerplan is cruciaal. Een strakke kortetermijnplanning, gekoppeld aan een strikte opvolging en bewaking zijn onmisbaar om de voortgang van het proces te garanderen. Tegelijk is de draagkracht van het team een belangrijk aandachtspunt.

4.3 Lager onderwijs: leren leren

Voldoet niet

Vaststelling

- De school beschikt niet over de wettelijk verplichte eigen planning voor leren leren. De leergebiedoverstijgende eindtermen voor leren leren zijn nauwelijks gekend en de school ontwikkelde hierover geen schooleigen visie. Er werden geen concrete schoolafspraken over leren leren gemaakt. Hierdoor ontbreken continuïteit en een gelijkgerichte aanpak, hoewel er enkele waardevolle losstaande initiatieven zijn ontwikkeld. De leraren werken eerder impliciet aan het nastreven van sommige eindtermen voor leren leren. Ze maken gebruik van de handvatten die door de onderwijsleerpakketten voor Nederlands en wereldoriëntatie worden aangereikt.
- In alle klassen maken de leraren op gepaste wijze gebruik van visuele ondersteuning bij het gebruik van oplossingswegen en denkstrategieën. In de meeste klassen gebruiken de leraren een waaier van aangepaste werkvormen. Hierdoor worden interactief leren, mondelinge taalvaardigheidsontwikkeling, zelfstandig werken en welbevinden van de leerlingen versterkt. De aandacht voor coöperatief leren is mede door het verplicht volgen van nascholing bij alle teamleden aanwezig, hoewel de mate waarin de werkvorm op de werkvloer wordt gebruikt, verschilt van klas tot klas. De agenda van de leerlingen wordt gebruikt om te leren plannen. Lessen en taken worden regelmatig luidop gelezen en besproken, om er zeker van te zijn dat de leerlingen weten wat hen te doen staat. De eerste aanzetten om te komen tot afspraken over huiswerk zijn gegeven. Vooral in de hogere klassen leren de leerlingen studeren en kiezen, met het oog op de overgang naar het secundair onderwijs. Recente investeringen in ICT-hardware maken het gebruik van het internet als bron bij opzoekwerk mogelijk.
- Het inspectieteam vertrouwt erop dat het schoolteam in staat is om een eigen planning voor leren leren op te stellen, rekening houdend met wat de school al doet en met mogelijke hiaten of overlappingsen.

De school kan niet aantonen dat ze met een eigen planning aan de leergebiedoverstijgende eindtermen voor leren leren werkt, zoals bepaald in artikel 44 van het Decreet Basisonderwijs van 25 februari 1997, gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 17 april 1997.

5. BEWAAKT DE SCHOOL DE EIGEN KWALITEIT?

Het onderzoek naar de kwaliteit en de kwaliteitsbewaking van de geselecteerde procesindicatoren of -variabelen levert volgende vaststellingen op:

5.1 Personeelsbeheer

5.2 Professionalisering

5.2.1 Aanvangsbegeleiding

5.2.2 Deskundigheidsbevordering

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- Het schoolteam is nascholingsbereid. Het is begaan met de kwaliteit van het eigen onderwijs. Het nascholingsplan beschrijft de nascholingsinitiatieven van het lopende schooljaar. Een planning op middellange termijn werd nog niet ontwikkeld. Nascholing wordt deels verplicht gevolgd, deels uit vrije wil. Het hele team volgt gedurende twee schooljaren individuele nascholing rond muzische vorming. Hierbij wordt in het kader van een GOK-kunstproject intensief samengewerkt met de Academie van Lier.
- De individuele nascholing wordt in samenspraak met de directeur gekozen in functie van de GOK-pijlers en de schoolprioriteiten. De schoolleiding bepaalt de minimuminspanning die van de teamleden verwacht wordt. Bij de individuele nascholing is het de gewoonte dat de leraar tijdens de personeelsvergadering mondeling verslag uitbrengt en de documenten in de leraarskamer ter inzage legt. De evaluatie van de gevolgde nascholing of het aangrijpen van een individuele nascholing om veranderingsprocessen op gang te brengen, is nog geen verworvenheid. Recent is de aanzet gegeven om ook op het niveau van de scholengemeenschap van elkaar te leren. Aanleiding is de behoefte aan collegiaal overleg met de leraren van andere scholen. De directeurs hebben elkaar gevonden. Ze maken plannen om hun expertise met elkaar te delen. De zorgcoördinatoren vergaderen driemaal per jaar.
- De teamgerichte nascholing richt zich o.a. op de kennismaking met de andere scholen van de scholengemeenschap en de studie van de nieuwe eindtermen voor Nederlands, Frans en wereldoriëntatie. Sommige nascholingsinitiatieven doorkruisen de dagelijkse zorgwerking.
- De interne deskundigheidsbevordering is vooral functioneel tussen de parallel- en de zorgleraren. Tussen de verschillende leerjaren en graden zijn de verbanden veel flauwer en is het leren van elkaar niet vanzelfsprekend, hoewel in alle graden heel wat bruikbare expertise aanwezig is.

- De kansen om te leren van de leraren onthaalonderwijs voor de anderstalige nieuwkomers en de gonleraar worden nog niet ten volle benut.
- Recente verschuivingen in het schoolteam houden het risico in op expertiseverlies. Deskundigheidsbevordering houdt ook deskundigheidsverankering in: ervoor zorgen dat de juiste man of vrouw op de juiste plaats staat.
- De school heeft groeikansen om parallel met de deskundigheidsbevordering rond de schoolprioriteiten te investeren in de gezamenlijke visieontwikkeling rond enkele belangrijke aandachtspunten. Daarnaast dient de school erop toe te zien dat nieuwe leraren ingewijd worden in de taalvaardigheidsprincipes, zodat ze efficiënt kunnen inspelen op de specifieke behoeften van het doelpubliek.

5.3 Materieel beleid

5.4 Welzijn

5.5 Curriculum

5.6 Begeleiding

5.7 Evaluatie

5.7.1 Evaluatiepraktijk

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- ondersteuning.

Vaststellingen

- De school maakte geen schoolafspraken rond evaluatie. Er wordt niet geëvalueerd vanuit de leerplanvisie op evalueren. Het team hanteert hoofdzakelijk de toetsen die in de onderwijsleerpakketten aangereikt worden en in mindere mate zelfontworpen materiaal. De leraren maken een selectie uit het aanbod van het onderwijsleerpakket. De toetsen worden regelmatig hertaald in functie van de doelgroep. Voornamelijk Nederlands, wiskunde en wereldoriëntatie worden schriftelijk getoetst. De evaluatie van de domeinen voor Nederlands gebeurt evenwichtig. De evaluatie voor wereldoriëntatie vertoont hiaten en is vooral domeinspecifiek.
- Er is weinig variatie in de evaluatievormen. In hoofdzaak wordt gepeild naar de kennisverwerving. Enkele voorbeelden wijzen op verdienstelijke aanzetten om de evaluatie breder op te zetten. In enkele klassen krijgen de leerlingen de kans om zichzelf te evalueren. De resultaten hiervan dienen als basis voor de zelfreflectie van de leraar, waarna de pedagogisch-didactische aanpak eventueel wordt bijgestuurd.
- Het zorgteam gebruikt een zelfgemaakte wiskunde- en taaltest om de beginsituatie van de nieuwe leerlingen te bepalen en om hen naar het juiste leerjaar te oriënteren. Het gebruikt een uitgebreide set leerlingvolgsysteemtesten als diagnosemiddel om de vorderingen van alle leerlingen op te volgen en in kaart te brengen. Zo bewaakt het zorgteam wiskunde, spreken, luisteren, technisch en begrijpend lezen, technisch en creatief schrijven en welbevinden. De resultaten worden in een elektronisch zorgsysteem geregistreerd en gebruikt voor de zorgverlening op leerling- en op klasniveau. De zorgleraren worden ingeschakeld om de toetsen van de individuele leerlingen te helpen remediëren.
- De leraren gebruiken een paralleltoets voor wiskunde bij individuele leerlingen in klas 6 die bij de gewone eindtoets uitvallen wegens de problemen met de taligheid om te bepalen of die leerlingen het getuigschrift basisonderwijs behalen of niet.

5.7.2 *Rapporteringspraktijk*

De vaststellingen wijzen op redelijke tot sterke aandacht voor:

- doelgerichtheid
- ondersteuning
- doeltreffendheid
- ontwikkeling.

Vaststellingen

- Het rapport is efficiënt en doordacht. De school stelde schoolafspraken rond rapportering op schrift. Ze gebruikt een elektronisch rapporteringsprogramma dat vertrekt van doelstellingen voor Nederlands, wiskunde, Frans en wereldoriëntatie. Daarnaast bevat het rapport deelrapporten voor leef- en leerhoudingen, muzische vorming, lichamelijke opvoeding, (en in voorkomend geval) anderstalige nieuwkomers, gonleerlingen en leerlingen met stimulerende, compenserende, remediërende of dispenserende maatregelen. De leraren spannen zich in om voldoende positieve terugkoppeling te geven met hun geschreven commentaren. In het rapport is weinig ruimte voor de inbreng van de leerlingen en de ouders. De begeleidende brief is zinvol, en zou nog aan kracht kunnen winnen als hij beschikbaar was in de talen van de grootste groepen anderstalige ouders. Opvallend effectief is de wijze waarop zowel de klas- als de zorgleraren en de schoolleiding zich inzetten om de ouders die ze willen spreken, te spreken te krijgen. Met volgehouden inzet zoekt de school naar een op maat gesneden aanpak: gezamenlijke en individuele oudercontacten, contacten op uitnodiging, via de telefoon, op de speelplaats, tijdens huisbezoeken. Hierdoor is de kans klein dat moeilijk bereikbare ouders over onvoldoende informatie over hun kinderen beschikken. De school ontwijkt de slechtnieuwsgesprekken niet. Indien nodig schakelt ze tolken in. Vooral in de lagere klassen is de ouderrespons hoog.

6. **ALGEMEEN BELEID VAN DE SCHOOL**

Het onderzoek naar het algemeen beleid van de school levert volgende vaststellingen op:

Vaststellingen

- De school hanteert het pedagogisch project dat door de koepel werd ontwikkeld. Vraag is in hoeverre het team zich dit project toegeëigend heeft. De schoolprioriteiten zijn door weinig teamleden gekend. Het schoolwerkplan bevat weinig concrete afspraken over de schoolwerking en is weinig functioneel als basis voor een gelijkgerichte werking en verticale samenhang.
- De school werkt niet zozeer vanuit een gelijkgerichte visie dan wel vanuit acties, waardoor de teamleden hard werken aan 'alles wat moet' zonder lang stil te staan bij de achterliggende uitgangspunten. Ze heeft groeikansen om de betrokkenheid van de teamleden te vergroten door aan gezamenlijke visieontwikkeling te doen, waarbij ideeën de tijd moeten krijgen om te rijpen en de teamleden naar eigen vermogen hun bijdrage kunnen leveren. Hierbij zijn communicatie en transparantie sleutelwoorden, en een grotere gelijkgerichtheid en een hechtere verticale samenhang de mogelijke vruchten. De huidige korte- en langetermijnplanning zijn niet voor iedereen even helder. Een kortetermijnplanning met een haalbare fasering kan meer duidelijkheid brengen.
- Na een periode van heroriëntering was een stagnatie ingetreden. Mede daardoor zijn zijwegen ingeslagen die de samenhang van de onderwijsdoelen en -activiteiten hypothekeerden. Waardevolle initiatieven zijn vanwege contextuele omstandigheden op een zijspoor terechtgekomen. De teamleden zijn er zich van bewust dat hun

eerdere inspanningen wel degelijk zinvol waren en dat ze de draad best weer opnemen.

- Een brede gedeelde schoolleiding is in handen van de directeur en de beleidsondersteuner. Deze laatste is recent op vraag van de directeur tot de schoolleiding toegetreden. Hij heeft als eerste taak om de schoolafspraken die in het schoolwerkplan zijn opgenomen, op te volgen. Hiermee hoopt de school tegemoet te komen aan de behoefte aan trajectbewaking en opvolging. Gaandeweg stemmen de directeur en de beleidsondersteuner hun takenpakket op elkaar af en differentiëren zij hun aandachtsgebieden en inspanningen. Deze ontwikkeling heeft een gunstig effect op het beleidsvoerend vermogen van de school. De samenwerking is efficiënt en biedt mogelijkheden om beter te sturen, op te volgen en te bewaken. Een stuurgroep wordt gevormd door de schoolleiding en enkele teamleden en fungeert als een reflectiegroep. Hierbij is het voor het team niet duidelijk wie erin zetelen, welk mandaat de stuurgroep heeft en wat de resultaten van het overleg zijn.
- Recente verplichte opdrachtenwissels werden als ingrijpend ervaren en zorgden voor enige onzekerheid en onrust. Het risico op expertiseverlies is bij dergelijke verschuivingen niet denkbeeldig. De besluiten van het overleg en de resultaten van de werkgroepen leiden niet steeds tot duidelijke afspraken. Daardoor ervaart het team het beleid niet als participatief. De teamleden hebben weinig zicht op de onderliggende streefdoelen.
- De school geeft de leerlingen de mogelijkheid om hun ideeën en wensen bespreekbaar te maken in een leerlingenraad, die middels verkiezingen in het leven is geroepen.
- De school is bezorgd over haar onderwijskwaliteit. Ze grijpt de gegevens over de effecten van haar onderwijs nog niet systematisch aan om te reflecteren op eventuele bijstellingen op schoolniveau. Samen nadenken over wat kwaliteitsvol onderwijs inhoudt en over wat de school kan doen om de aanwezige kwaliteit te optimaliseren, zijn nog belangrijke aandachtspunten.
- Voor wereldoriëntatie kan de school momenteel niet aantonen dat de leerplandoelen nagestreefd en/of bereikt worden. Nochtans legde het team reeds een lange weg af om zich het wereldoriënterend onderwijs eigen te maken en wordt een aantal leerplandoelen nagestreefd en/of bereikt. Het ontbreekt de school nog aan een gezamenlijke visie op wereldoriëntatie volgens de leerplannen en de bijbehorende besluitvorming. De verschillende waardevolle initiatieven kunnen worden gebundeld. Gezien de dynamiek van het team en de aanwezige effecten van het reeds doorlopen proces, wordt het “niet voldoen” voor wereldoriëntatie niet als een tekort weerhouden.
- Voor de leergebiedoverschrijdende eindtermen voor leren leren heeft de school geen eigen planning en voldoet ze niet aan haar decretale opdracht. Nochtans werken de leraren inherent in meerdere leergebieden aan aspecten van leren leren en worden op die manier een aantal leergebiedoverschrijdende eindtermen nagestreefd. Het ontbreekt de school nog aan een gezamenlijk ontwikkelingsproces voor leren leren waarin de waardevolle individuele initiatieven kunnen worden gebundeld. Het “niet voldoen” voor leren leren wordt niet als een tekort weerhouden.
- Het inspectieteam maakte kennis met een sterke schoolleiding en een gemotiveerd team. Het vertrouwt op de autonomie van deze school en gelooft dat ze de aanbevelingen van dit rapport ter harte zal nemen.

7. STERKTES EN ZWAKTES VAN DE SCHOOL

7.1 Wat doet de school goed?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- de bevordering van de taalvaardigheid, met een sterke klemtoon op de mondelinge taalvaardigheidsontwikkeling;
- het evenwicht tussen de domeinen van Nederlands;
- de leesbevordering en de pre-teaching bij Nederlands;
- de klasinterne en -externe zorgwerking;
- de sterke tijds en ruimtekaders in alle klassen;
- de exploratie van de lokale omgeving.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- de nascholingsbereidheid van het hele team;
- de studie van de nieuwe eindtermen;
- de goede beeldvorming en screening voor het leerlingvolgsysteem;
- de degelijke rapportering en de initiatieven die de communicatie met de ouders bevorderen.

Wat betreft het algemeen beleid

- de effectiviteit van het verbrede gedeelde leiderschap;
- de inzet en de flexibiliteit van het team;
- de initiatieven om teamleden bij het schoolbeleid en de besluitvorming te betrekken;
- de leerlingenraad.

7.2 Wat kan de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- de zorgwerking nog meer toespitsen op functionele taalvaardigheid;
- de opvang van anderstalige nieuwkomers afstemmen op de verwachtingen van de overheid;
- het aanbod en de realisatie van de leerplandoelen voor wereldoriëntatie bewaken;
- de uitgangspunten van het leerplan bewaken bij de keuze van een onderwijsleerpakket voor wereldoriëntatie;
- de verschillende domeinen van wereldoriëntatie vanuit de leerplanvisie benaderen;
- de schooleigen planning maken voor de leergebiedoverstijgende eindtermen voor leren leren.

Wat betreft de kwaliteit/kwaliteitsbewaking van de processen

- de deskundigheidsbevordering op langere termijn plannen in functie van de prioriteiten;
- de interne deskundigheidsbevordering optimaliseren en de deskundigheid verankeren waar mogelijk;
- evalueren vanuit de leerplanvisie.

Wat betreft het algemeen beleid

- de outputgegevens systematisch verzamelen om ze te gebruiken bij de zelfreflectie op schoolniveau, met het oog op het bewaken van de kwaliteit van het onderwijs;
- de transparantie en communicatie optimaliseren bij het uitzetten van het schoolbeleid en bij de besluitvorming;
- bouwen aan een door het hele team gedragen visie.

7.3 Wat moet de school verbeteren?

Wat betreft de erkenningsvoorwaarden

- nihil

8. ADVIES

In uitvoering van het Decreet betreffende de kwaliteit van onderwijs van 8 mei 2009 is het advies voor erkenning

GUNSTIG

voor de volledige instelling.

9. REGELING VOOR HET VERVOLG

Nihil

Namens het inspectieteam, de inspecteur-verslaggever

Frans De Bie

Datum van verzending aan de directie en het bestuur van de instelling:

Voor kennisname
Het bestuur of zijn gemandateerde

Naam: